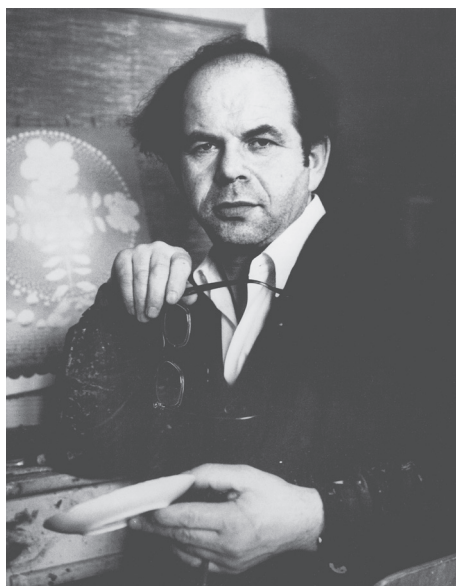

RABUZIN, Ivan (Ključ, pokraj Novog Marofa, 27.3.1921 – Varaždin, 18.12.2008), samouki slikar i grafičar.* Pučku školu pohađao je u Remetincu, a stolarski zanat izučio u Zagrebu i Zemunu. Majstorski odjel Obrtne škole u Zagrebu završio je 1947, kada nekoliko mjeseci pohađa i večernji tečaj crtanja. Od 1950. do 1963. radi u stolarskom poduzeću u Novom Marofu. Prvom samostalnom izložbom u Galeriji primitivne umjetnosti u Zagrebu, svibnja 1960, prelazi iz amaterizma u aktualni trend naive, a već 1961, kad mu avangardna grupa *Gorgona* priređuje samostalnu izložbu, dopijeva u moderanu aktualnu umjetnost te se potvrđuje kao suvereni majstor nove figuracije u doba dominacije apstraktnih tečevina.

*Ivan Rabuzin, fotoportret – Marija Braut, 1970.
(Iz knjige „Hommage à Rabuzin“, 2021, str. 2)*

* Ova posvetna rubrika posljednjega dvobroja Kaja za 2021. godinu nastavak je projekta Kajkavskoga spravišća/časopisa Kaj „Sto stranica za sto godina Ivana Rabuzina“ – uz 100. obljetnicu rođenja Ivana Rabuzina, „klasična hrvatske moderne umjetnosti i svjetske naive“, „jednoga od najvećih lirskih slikara 20. stoljeća“ (V. Crnković). Prvi i dostojanstveni rezultat tog šire zasnovanog nakladničkog projekta Kajkavskoga spravišća – u ostvarenim stranicama nadrastajući početni opseg svoga naziva - bila je monografska, 3. knjiga u njegovoj biblioteci *ARTISTICA HOMMAGE À RABUZIN / U čast 100. obljetnice umjetnikova rođenja* (u ime Spravišća za nakladnika - Ivo Kalinski; u ime sukladnika - Grada Novog Marofa – Siniša Jenkač; urednici Vladimir Crnković i Božica Pažur; dizajn - Boris Ljubičić). Ta knjiga – prvo izdanje godine 2021. u hrvatskoj kulturi uz Rabuzinovu 100-letnicu („Kapitalna monografija za razumijevanje velikana naivne umjetnosti“, Patricia Kiš, Jutarnji list) - objavljena je u lipnju 2021. i svečano predstavljena 9. srpnja 2021. u Kulturnom centru *Ivan Rabuzin* u Novom Marofu. Ponosno ističemo kako je Ivan Rabuzin bio ugledni član Kajkavskoga spravišća od njegovih početaka te časni suradnik Kaja od 1973. (op. ur.).

Godine 1963, a osobito nakon samostalnog nastupa u Galerie Mona Lisa u Parizu, započinje Rabuzinov uspješni prodor na širi evropski – i svjetski – prostor. Tada je postao i profesionalnim slikarom. Potkraj šezdesetih, počinje surađivati s uglednim talijanskim promotorom moderne umjetnosti, galeristom i izdavačem Dinom Tegom. Od 1976. surađuje s njemačkom tvornicom porculana Rosenthal, a 1979/80. prema njegovim se nacrtima izrađuje velika svečana zavjesa u kazalištu Takarazuka u Tokiju. Od 1993. do 1999. bio je zastupnik u Saboru Republike Hrvatske. Slikati je prestao potkraj lipnja 2002, nakon što je teško obolio. Objavio je niz autobiografskih zapisa u kojima piše i svjedoči o vlastitoj poetici i stvaralačkom procesu.

Rabuzinovi najraniji sačuvani crteži potječu iz 1944, a prve slike iz 1945, kada se očituju akademsko-realistički tretman i nastojanja na tečevinama postimpresionizma. Izlaže od 1956. godine. Nakon dugoga amaterskog razdoblja, 1959. uspostavlja tematiku lirskih pejzaža te vlastiti stil i poetiku koje zasniva na vrlo osebujnim oblicima i svijetlom koloritu (*Orehovečki bregi*, 1959). Do toga je došao apstrahiranjem, sustavnim pojednostavnjivanjem, stilizacijama i svjesnim nastojanjem da sve predočeno približi najbližim geometrijskim oblicima: slika vijence kugličastih oblaka, stabla okruglih krošanja, kupolaste brežuljke, kugle cvjetova i Sunca. Najjednostavnije, najsazetije i najsavršenije Rabuzin pronalazi u kugli i krugu, koji postaju njegovi znakovi apsolutnog, simboli cjelovitosti (*Na bregovima – prašuma*, 1960).

Pejzaži i cvjetovi osnovne su umjetnikove tematske preokupacije, s napomenom da ih on gotovo nerazlučivo povezuje jedne s drugima. Kompozicijskim zahvatima, veličinom oblika i koloritom sugerira potom na čemu je osnovni akcent slike. Veličina naslikanog nikad ne ovisi o perspektivi nego o značenju predočenog u slikarovoj mašti (*Šuma cvijeća*, 1960; *Otoci*, 1963). Na taj način njegovi veliki cvjetovi, u odnosu prema veličini ostalih predstavljenih elemenata, kao i u odnosu prema njihovu položaju na slici, poprimaju specifične, često simboličke vrijednosti. Cvijet je Rabuzinu ne samo simbol Sunca nego i simbol života, atribut neprestana rađanja i mladosti, sveopće harmonije. Sâm po sebi cvijet je i simbol rajskoga, i to je razlogom zašto su krajolike tog majstora prozvali – edenskim.

Rabuzinove su slike opojni rajevi posvemašnjeg sklada, mira i tišine, one izražavaju najsuptilniju vedrinu i optimizam, apoteoza su života i ode radosti, prepune apolonskog duha (*Zora*, 1963). Umjetnik stvara jasne vizije harmoničnog svemira i života: čistim krajolikom, oslobođenim od ljudi i životinja, sugerira kakav bi svijet trebao biti, zalaže se za život u kojemu postoji isključivo Ljepota, a u duhovnom smislu Harmonija što rađa Sreću (*Put u bregove*, 1964). Sve je u njegovim slikama rasvijetljeno i sjajno, posvuda vladaju Dobro, Radost, Nada, Ljubav.

Slikao je uljem na platnu (*Crvena zima*, 1966; *Noćno cvijeće*, 1981), radio je

akvarele (*Šume*, 1962; *Oblaci*, 1979), crteže perom i tušem (*Bregovi*, 1960), brojne bakropise koje je često akvarelirao (*Prizemljeno Sunce*, 1987), a potpisao je i više tapiserija (*U bregovima polje*, 1983).

Rabuzin je klasik hrvatske moderne umjetnosti i svjetske naive te slovi za jednoga od najvećih lirskih slikara 20. stoljeća. Priređeno mu je dvijestotinjak samostalnih, a sudjelovao je na preko tisuću skupnih izložaba. O njegovu je djelu objavljeno 16 monografija i snimljeno desetak filmova.

Vladimir Crnković